

El col·lectiu gai d'Andorra portarà al Tribunal Constitucional el vet sistemàtic als homosexuals en les col·lectes de sang. A Andorra, les donacions es regeixen pels criteris d'un centre de Tolosa de Llenguadoc que no permet als homes gais de participar a les campanyes regulars de donació de sang. Els homosexuals estan disposats a arribar, si cal, a Estrasburg.

El conflicte va arrencar fa tres anys enrere, amb el naixement del primer col·lectiu de gais i lesbianes d'Andorra, Som com Som. Un dels components de l'entitat és Marc Pons, conseller de Joventut del Comú d'Andorra la Vella i membre del Partit Socialdemòcrata (PS). L'any passat, quan ja s'havia fet públic que era homosexual, es presentà a una col·lecta de sang. Només de veure'l, la directora encarregada de les donacions li va demanar que marxés perquè no el considerava apte per a donar sang.

Pons va presentar una denúncia a la policia perquè entenia que havia rebut un tracte degradant i que l'actuació de la directora de la col·lecta "constituïa un presumpte delictes de discriminació tipificat pel Codi Penal andorrà", explica l'advocada de Pons, Patrícia Bragança. La policia va obrir una investigació, va prendre declaració a la directora de la col·lecta i va demanar informació a l'organisme francès encarregat de gestionar les donacions a Andorra, l'Establissement Français du sang (EFS).

Paral·lelament, Pons i Som com Som van presentar una querrela penal als jutjats de primera instància que no fou admesa a tràmit perquè els fets "haviem estat motivats per una qüestió de salut" i, per tant, "no hi hauria indicis de criminalitat ni delictes". En conseqüència, es va presentar un recurs davant el Tribunal de Corts (equivalent a l'Audiència Nacional espanyola), que aquest mes ha confirmat el vet als homes gais en les donacions. Aquesta confirmació arriba quan fa deu mesos de la presentació del recurs, un retard notori, perquè normalment el període per a resoldre aquests requeriments s'estableix en deu dies.

Emparament al Constitucional.

A partir d'ara, segons explica Bragança, el pas següent dels denunciants és

Sang gai, 'non grata' a Andorra

demanar la nul·litat d'actuacions del jutge que ha confirmat el vet i, després, presentar el recurs d'empara davant el Tribunal Constitucional (TC). Entre les raons al·legades ara per a confirmar el vet s'ha adduït que "en una col·lecta els donants no hi van a rebre un servei, sinó que el servei el rep la persona que es beneficia de la sang", explica l'advocada.

Ara bé, Bragança manifesta que "aquesta és una interpretació restrictiva del que entenem per servei". "A la col·lecta l'administració posa a disposició del ciutadà un mètode perquè pugui exercir la donació de sang en un acte de voluntariat i, en el cas d'Andorra, es fa d'acord amb el centre francès, de manera que el ciutadà no s'hagi de desplaçar a l'estranger per fer-ho".

Així mateix, afegeix que les donacions es basen "primer en l'extracció de sang, regulada mitjançant les directives europees, i després en el subministrament de la sang". Per tant, l'advocada creu que "tot aquest conjunt és el servei que l'administració posa a l'abast del ciutadà i no es pot considerar només un servei que rep una de les dues bandes, el receptor de la sang".

El Govern no claudica. La polèmica originada per la denúncia de Pons va desfermar també un seguit de manifestacions públiques de membres del Govern, de les quals, finalment, es va desprendre que el fet del qual havia estat víctima el membre de Som com Som no és gratuït, perquè "el col·lectiu homosexual es descarta en

conjunt" a totes les col·lectes de sang. "Hi va haver -afegeix Bragança- tot un moviment per part de l'administració a fi d'intentar explicar tota aquesta situació i, al final, el debat va acabar al Parlament, on directament el cap de govern, Albert Pintat, responent una pregunta de l'oposició, va explicar que aquest criteri es continuarà aplicant al

país passi què passi i encara que sigui discriminatori”.

Les donacions de sang són regulades per un seguit de directives europees, però no especifiquen pas que els homosexuals s'hagin de descartar a les col·lectes. “La directiva parla de tres grans categories: els afectats per malalties cardiovasculars, els toxicòmans i les persones amb conductes sexuals de risc”, explica Bragança. En els dos primers casos, els donants poden explicar la situació particular per mitjà de formularis, de manera que es pot detectar si són aptes o no per fer la donació. En el cas del tercer grup, però, “ha de ser el metge qui ha d'estudiar cas per cas les pràctiques sexuals de la persona per determinar si ha estat en risc i es pot posar en perill el malalt que pugui rebre la seva sang”, assegura la lletrada.

La directiva deixa clar que es tracta, doncs, d'una qüestió de conducta sexual de risc i no de tendència sexual. “Allò que no pot fer el metge és rebutjar sistemàticament un col·lectiu de persones, perquè això és discrimi-

natori”, recorda Bragança. Els denunciants també consideren greu, a part la presumpta discriminació, el fet que “es vulnera un altre dret a l'honor i a la imatge del col·lectiu perquè no hi ha cap pronunciament per part de la comunitat europea que digui que sistemàticament s'hagi de descartar en les donacions”.

Problema de prejudicis. Els denunciants no acaben d'entendre la manera com s'aplica a Andorra el criteri de precaució, sobre el qual es fonamenta el rebuig a la donació per part dels homes gais. Bragança ho diu clarament: “Una cosa és extremar les precaucions i una altra de ben diferent és tenir un prejudici cap als homosexuals”. Mentre es manté el zel respecte als homes gais, hi ha màniga ampla pel que fa als heterosexuals, que també podrien tenir conductes de risc.

La setmana passada va començar a Andorra la col·lecta de sang de primavera, que enguany torna a barrar el pas als homes gais. S'hi continuen aplicant els criteris del centre de Tolosa de

Llenguadoc, que, al seu torn segueix les normes que manté França des de 1983 per a evitar que els homosexuals donin sang. La polèmica, doncs, no és exclusiva d'Andorra, que s'avé a la discriminació, sinó també a França, on la mesura també ha estat motiu de moltes disputes. L'ex-ministre i diputat socialista Jack Lang va ser un dels polítics més compromesos en la lluita per aconseguir eradicar aquesta pràctica al seu país, perquè considerava que no hi havia raons per a estigmatitzar més la sang dels gais que la dels heterosexuals.

El cap de govern d'Andorra ja ha expressat que els criteris no variaran, malgrat que sigui una decisió molt criticada.

En presentar la demanda, Som com Som i Pons havien demanat que les col·lectes de sang s'aturessin i no se'n tornessin a fer fins que no s'hagués dictaminat si el tracte discriminatori vers els homes gais era delictiu o no. Tot i això, Bragança denuncia que des que es va presentar la querella, el centre del Llenguadoc ha fet dues

Els denunciants no pensen aturar-se i ja han anunciat que fins i tot estan disposats a recórrer al Tribunal Europeu dels Drets Humans.

col·lectes més, “amb total impunitat”, i sempre barrant el pas als gais. Així mateix, al conflicte s'hi ha afegit ara un nou greuge: la resposta del Tribunal de Corts ha arribat deu mesos després de presentar-se el recurs, quan el període ha de ser només de deu dies, fet que podria originar una nova demanda. Tot i aquests entrebancs de la justícia andorrana, els denunciants no pensen aturar-se i ja han anunciat que fins i tot estan disposats a recórrer al Tribunal Europeu dels Drets Humans, a Estrasburg.

Joan Antoni Guerrero Vall

